

**ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ
АНТИГІПОКСИЧНОЇ ДІЇ СПІРОЦИКЛІЧНОГО
ПОХІДНОГО ОКСІДОЛУ
ВІД ЦИРКАДНОГО БІОРИТМУ**

Н.А. ЦУБАНОВА, Д.С. ЖУРЕНКО

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Мета дослідження. Мелатонін, індольне похідне серотоніну, виявляє потужні антирадикальні, антигіпоксичні та мембранопротекторні властивості, але особливістю фармакологічного профілю мелатоніну є добова залежність від освітлення. Фармакологічна активність мелатоніну знижується у 2-4 рази у денний період. Вищезазначене обумовило актуальність пошуку мелатоніноподібних лікарських засобів, ефективність яких не буде зазнавати значних змін від добових біоритмів. Вченими НФаУ синтезовано групу структурних аналогів мелатоніну, з 29 сполук було обрано сполуку лідера за антигіпоксичною дією під шифром «сполука 77», для якої доцільним було вивчити вплив добових біоритмів на антигіпоксичну активність

Матеріали та методи. Антигіпоксичну дію вивчали на моделі гострої нормобарічної гіпоксії, на мишах –самцях, масою 18-22 г. Сполуку 77 вводили одноразово у дозі 0,50 мг/кг та 5 мг/кг за 40 хв до експерименту. Препарати порівняння віта-мелатонін (0,50 мг/кг), мексидол (100 мг/кг) за аналогічною схемою. Отримані дані обробляли статистично з використанням t - критерію Стьюдента.

Результати та їх обговорення. Тривалість життя тварин групи контрольної патології в умовах гострої нормобарічної гіпоксії складала в середньому $1808 \pm 42,1$ сек при освітленні (11 година) і не змінювалася в темний період доби (23 година) $1836 \pm 37,5$ сек відповідно. Сполука 77 у дозах 0,5 мг/кг та 5 мг/кг виявляла виражену антигіпоксичну дію, що було верифіковано за значним збільшенням тривалості життя тварин у 2,7 -2,8 рази відповідно групи контрольної патології не залежно від циркад-

ного біоритму.

Необхідно відзначити переваги нового спіроциклічного похідного оксіндолу перед препаратами порівняння. Фармакологічна дія мексидолу в умовах експериментальної гіпоксії достовірно вище показників групи контрольної патології та не залежить від добових біоритмів. Фармакологічна ефективність, верифікована за показником тривалості життя тварин, сполуки 77 у дозах 0,5 мг/кг ($5092 \pm 61,6$ сек) та 5 мг/кг ($5213 \pm 69,2$ сек) (доза у 200 та 20 разів менша за дозу мексидолу) дещо перевищує дію мексидолу у дозі 100 мг/кг (показник тривалості життя тварин, дорівнював $4672 \pm 83,9$ сек). Антигіпоксична дія віта-мелатоніну поступається активності нової сполуки в середньому у 2,3 рази. Для віта –мелатоніну зареєстровані вірогідні відмінності в залежності від періоду доби. За умов освітлення (11 година ранку) його активність була вірогідно меншою (тривалість життя тварин $3804 \pm 70,7$ сек) тоді як у темний час доби тривалість життя тварин $4357 \pm 76,1$ сек, тобто у темний період доби активність препарату суттєво збільшується та у 1,2 рази вище за денний показник.

Отримані результати підтверджуються даними літератури, мелатонін має виражений циркадний ритм, його активність значно збільшується у темний період доби. Освітлення сприяє швидкому метаболізму мелатоніну, одночасно активність епіфізу спрямована на синтез мелатоніну практично повністю припиняється та відновлюється за умов відсутності освітлення.

Висновки. Сполука 77 у дозі 0,5 мг/кг та 5 мг/кг виявляє виражену антигіпоксичну активність в умовах гострої нормобаричної гіпоксії, яка не залежить від добових біоритмів на відміну від препарату порівняння віта-мелатоніну. Досліджувана сполука за антигіпоксичною дією вірогідно перевищує віта-мелатонін та дещо перевищує мексидол, що згодом може знайти застосування у лікуванні гіпоксичних станів.